

МОТИВИ

към проект на Закон за допълнение на Закона за кредитните институции (обн. ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм. бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016 г., бр. 63, 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 16, 20, 22, 51, 77, 98 и 106 от 2018 г., бр. 37, 42, 83, 94 и 96 от 2019 г., бр. 11, 13, 14, 18 и 64 от 2020 г., бр. 12 и 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г., бр. 65, 66, 84 и 85 от 2023 г.)

I. Причини, които налагат приемането на нормативния акт

Съгласно чл. 56а, ал. 1 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), БНБ създава и поддържа електронна информационна система, съдържаща данни за номерата на банковите сметки и на платежните сметки с международен номер на банкова сметка (IBAN), водени от банки, платежни институции и дружества за електронни пари, титулярите на сметки и упълномощените да се разпореждат със сметките лица, действителните собственици на титулярите на сметки, наличие на запори по сметки, както и за лицата, наематели на сейфове в банки, и техните пълномощници. Институциите, имащи достъп до информацията по ал. 1, са определени в чл. 56а, ал. 3 от ЗКИ, като в т. 2 и 2а на същата алинея са посочени структурите на Министерството на вътрешните работи (МВР) - Главна дирекция „Национална полиция“, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“, областните дирекции на Министерството на вътрешните работи и дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз“ (АФКОС) с право на достъп до електронната информационна система на БНБ. Главна дирекция „Гранична полиция“ (ГДГП) и дирекция „Вътрешна сигурност“ (ДВС) не са между институциите, оторизирани по силата на посочената разпоредба с достъп до такава информация от БНБ.

Като национална специализирана структура за осъществяване на дейностите по чл. 6, ал. 1, т. 1 и 3 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР) (оперативно-издирвателна и разследване на престъпления) полицейските органи на ГДГП изпълняват функционалните си задължения по извършване на тези дейности на територията на цялата страна, а не само в зоните и обектите по чл. 39, ал. 3, изр. първо от ЗМВР. Осъществяването на тези дейности цели предотвратяване, пресичане, разкриване и документиране на престъпления, както и тяхното разследване, чрез събиране на достатъчно доказателства с годни доказателствени средства. Неизменна част от мероприятията за пълно и всестранно документиране на престъпленията е именно събирането на данни от всякакво естество, в това число и финансова информация, които в определен момент да послужат за целите на доказването. Липсата на достъп до електронната информационна система на БНБ по чл. 56а, ал. 1 от ЗКИ води до невъзможност да се ползват наличните в нея данни, което възпрепятства провеждането на пълно, всестранно и обективно разследване, тъй като не се установяват факти и обстоятелства, имащи съществено значение за отговорността на наказателно отговорното лице. В хода на извършване на предварителни проверки от оперативно-издирвателните структури на ГДГП, поради невключването на структурата в чл. 56а, ал. 3, т. 2 от ЗКИ е невъзможно да се получи информацията по чл. 56а, ал. 1 от ЗКИ, която е необходима за предоставяне на органите на Прокуратурата на Република България за

образуване на досъдебно производство. Липсата на тази информация се отразява негативно върху пълнотата и всестранността на извършваните от ГДГП оперативно-издирвателни мероприятия. Това е предпоставка за намаляване на ефективността по превенция, противодействие и документиране на престъпни деяния, както и установяването им в кратки срокове.

По силата на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби (ДР) на Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) дирекция „Вътрешна сигурност“ на МВР (ДВС) е определена като служба за сигурност. В тази връзка и в изпълнение на чл. 11, ал. 1, т. 1 от ЗЗКИ, ДВС извършва проучвания за надеждност на своите служители и на кандидатите за работа, издава, прекратява и отнема разрешенията за достъп до класифицирана информация на тези лица. В § 2а от ДР на ЗЗКИ са посочени служителите на МВР, които за целите на разширеното и специално проучване по чл. 46, т. 2 и 3 от ЗЗКИ се смятат за служители на дирекция „Вътрешна сигурност“.

В изпълнение на чл. 166 от Правилника за прилагане на ЗЗКИ (ППЗЗКИ) контролът за надеждност на лицата, получили достъп до класифицирана информация, се осъществява от компетентните органи чрез използването на методите и средствата по чл. 11, ал. 4, т. 1, 3, 4, 5 и 6 от ЗЗКИ и се осъществява от момента на започване на процедурата по проучване на лицето и продължава, докато това е необходимо, съгласно сроковете за защита на класифицираната информация.

На основание чл. 75, ал. 6 от Правилника за устройство и дейността на МВР (ПУДМВР) органите на ДВС извършват проучване за надеждност, издават, отказват, прекратяват или отнемат разрешения за достъп до класифицирана информация и осъществяват контрол за надеждност на лицата, получили достъп до класифицирана информация по реда на Раздел VI от Глава шеста на ППЗЗКИ, съобразно определената им компетентност в ЗЗКИ.

В изпълнение на чл. 48, ал. 5 и чл. 49, ал. 3 от ЗЗКИ при извършване на разширено и специално проучване следва да се извършват проверки на банковите сметки на проучваното лице. Сред изискуемите документи за откриване на процедура по проучване за надеждност за достъп до класифицирана информация е проучваното лице да даде изрично писмено съгласие да бъдат предоставени сведения за авоарите, операциите по сметките и влоговете на проучващия орган, съгласно чл. 62, ал. 9 от ЗЗКИ, при извършване на процедура по разширено или специално проучване. В тази връзка проучващият орган след извършване на необходимите справки и анализ следва да установи проучваното лице отговаря ли на изискванията на чл. 40 от ЗЗКИ и дали същото е надеждно по смисъла на ЗЗКИ.

По отношение на контрола за надеждност на лицата, получили достъп до класифицирана информация, следва да се отбележи, че във всеки един момент може да настъпи необходимост от извършване на проверка на авоарите, операциите по сметките и влоговете на лицето, с оглед преценка на обстоятелствата дали лицето продължава да е надеждно по смисъла на ЗЗКИ или е престанало да отговаря на някое от изискванията на чл. 40 от ЗЗКИ. Необходимост от проверка в информационната система, създадена и поддържана от БНБ, може да се наложи и при постъпване на нови факти и обстоятелства, които поставят под съмнение надеждността на лицето, за което следва да се извърши проверка по реда на чл. 56 от ЗЗКИ.

По силата на чл. 75, ал. 1 от ПУДМВР ДВС е структура на МВР за оперативно-издирвателна, информационно-аналитична и организационна дейност по превенция, предотвратяване, пресичане и разкриване на престъпления, извършени от служители на МВР. При осъществяване на дейността си, за ДВС регулярно е налице необходимост от извършване на справки, касаещи информация за номерата на банковите сметки, титуляри на сметки и упълномощени да се разпореждат със сметките лица, действителните собственици на титулярите на сметки, наличие на запори по сметки, както и за лицата, наематели на сейфове в банки, и техните пълномощници, имащи отношение към водени в ДВС преписки и проверки.

В чл. 56а, ал. 3, т. 2 и т. 2а от ЗКИ, ДВС не е посочена като структура на МВР с право на достъп до електронната информационна система, създадена и поддържана от БНБ.

За получаване на достъп от ГДГП и от ДВС до електронната информационна система на БНБ, тези структури на МВР следва да се допълнят в разпоредбата на чл. 56а, ал. 1, т. 2 от ЗКИ.

II. Цели, които се поставят

С допълнението на разпоредба на чл. 56а, ал. 1, т. 2 от ЗКИ се цели пълно информационно обезпечаване за изпълнение на функционалните задължения на органите на ГДГП и на ДВС при осъществяване на оперативно-издирвателната дейност, извършването на проверки и разследването на престъпления. По този начин ще се осигури достъп до значима допълнителна информация, което ще гарантира извършването в пълен обем на дейностите по документиране на престъпления и нарушения, като се събира и информация за финансови средства, придобити от незаконосъобразна и престъпна дейност, както и по-пълно, всестранно и обективно разследване.

III. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

За приемането на законопроекта не са необходими допълнителни разходи/трансфери и други плащания.

IV. Очаквани резултати от прилагането

С приемане на допълнение на разпоредбата на чл. 56а, ал. 3, т. 2 от ЗКИ ще се създаде възможност оперативно-издирвателните органи на ГДГП и ДВС и разследващите органи на ГДГП да ползват данните визирани в чл. 56а, ал. 1 от ЗКИ, необходими за целите на доказването, посредством което ще се постигне по-пълно, всестранно и обективно документиране на нарушения и разследване на престъпления. За получаване на достъп до данните визирани в чл. 56а, ал. 1 от ЗКИ не са необходими допълнителни ресурси, като ГДГП и ДВС разполагат с техническа, ресурсна и кадрова готовност за реализиране на промените.

V. Анализ за съответствие с правото на ЕС

Със законопроекта не се въвежда актове на Европейския съюз, поради което по него не е приложена таблица за съответствие с правото на Европейския съюз.